

Міністерство освіти і науки України
Інститут інноваційних технологій та змісту освіти

ПРОГРАМИ
для спеціальних класів
для дітей зі складними порушеннями розвитку
спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів
для сліпих дітей

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ.
підготовчий, 1-4 класи

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Укладач:
Лапін А.В.,
науковий співробітник
лабораторії корекційної педагогіки
Інституту спеціальної педагогіки
АПН України

Київ– 2006

Пояснювальна записка.

Програма з трудового навчання розроблена відповідно до вимог Державного стандарту освітньої галузі “Технології” і є складовою частиною єдиної системи спеціального навчання, виховання і розвитку сліпих та слабозорих учнів з розумовою відсталістю (далі учнів зі складними вадами), сприяє формуванню соціально активної особистості, яка відповідально ставиться до праці, вміє працювати у колективі.

Метою трудового навчання є розвиток особистості зі складними вадами через залучення до різних видів доступної праці, засвоєння знань про властивості оброблюваних матеріалів, вивчення засобів праці, формування відповідального ставлення до вирішення трудових завдань і навчання безпеки праці.

В процесі трудової діяльності з різноманітними предметами та матеріалами, змінюючи під час обробки їх форму, конфігурацію, розміри, величину, об’єм, вагу, поверхню, учні оволодівають прийомами і способами проведення обстежувальних дій, предметної і просторової орієнтації, збагачують власні уявлення про навколишню дійсність, знаходять особисто значущі для них об’єкти праці, тобто такі, що найкраще забезпечують реалізацію їхніх творчих можливостей.

У процесі трудового навчання учнів підготовчих та 1-4 класів розв’язуються наступні завдання:

- формування початкових загально-трудова умінь;
- формування елементарних прийомів роботи з різноманітними матеріалами і вирощування рослин;
- формування початкових навичок культури праці, бережливого ставлення до матеріалів, обладнання і навколишнього середовища;
- виховання працьовитості, поваги до людей праці;
- підготовка дітей до професійно-трудова навчання в школі;
- корекція та компенсація відхилень у їхньому розвитку.
- ознайомлення з елементами техніки й доступними для розуміння дітей

професіями;

Мета і завдання предмета реалізуються на основі змісту кількох основних напрямків життєдіяльності: природа, людина, техніка, естетичне довкілля. За новою структурою програма складається з трьох колонок: зміст навчального матеріалу; навчальні досягнення учнів; спрямованість корекційно-розвивальної роботи. Зміст першої колонки в кожному класі розподілено на розділи (робота з глиною і пластиліном, робота з папером і картоном, робота з природніми матеріалами, робота з текстильними матеріалами і т.д.). Кожен розділ додатково розподіляється на три підрозділи: об'єкти виготовлення (перелік виробів та видів діяльності), техніко-технологічні відомості (інформація про види та властивості матеріалів, призначення інструментів, основні прийоми роботи), трудові операції (прийоми трудової діяльності та виконання окремих трудових операцій), що дозволяє вчителю більш чітко планувати поурочну діяльність.

Право розподілу годин на вивчення усіх розділів і тем надається вчителю. Він самостійно планує виділені години між розділами програми для кожного класу залежно від інтересів учнів, їх психофізичних можливостей, матеріально-технічної бази школи.

Заняття з кожної теми проводяться згідно тематичного плану, написаного вчителем. Кожне заняття повинно починатися з повідомлення санітарно-гігієнічних вимог до певного виду роботи. В кінці кожної теми проводиться заняття, спрямоване на формування вміння учнів працювати за задумом (самостійний чи колективний вибір предмета, його аналіз та виготовлення). Але на цьому вивчення теми не закінчується. Трудові навички повинні удосконалюватися й далі до повного оволодіння ними. Деяким трудовим операціям доцільно навчати в процесі гри. Тому складні трудові дії обігруються спочатку з допомогою вчителя на ігровому дидактичному матеріалі.

При цьому теми можуть вивчатися не в порядку їх розташування в програмі, а за принципом доцільності, залежно від готовності дітей певного класу до виконання того чи іншого виду праці (технічної, творчо-

конструювальної, господарської), від об'єктивних природних умов (наприклад, сезонних змін погоди, видів праці людей в різні пори року) та потреб життя дітей в школі-інтернаті (підготовка до свят, участь у суспільно корисній праці, колективних заходах тощо). Через це на початок і кінець навчального року доцільніше планувати роботи з ліплення; роботу з різними видами конструкторів.

На початку навчального року в кожному класі проводяться вступні заняття. На виконання учнями практичних робіт має виділятися не менше двох третин навчального часу. Технічні відомості повідомляються учням на уроках і в процесі виконання ними практичних робіт. Вибір видів праці для практичних занять здійснюється з урахуванням індивідуальних можливостей учнів. Особлива увага звертається на дотримання правил безпеки праці, охорону та гігієну зору. Важливо на уроках проводити фізкультхвилини для зняття загально-фізичної та зорової втомлюваності.

Під час процесу трудового навчання дітей зі складними вадами повинні враховуватися: ступінь порушення зорових функцій, ступінь ураження центральної нервової системи, супутні захворювання, вікові особливості, характер вторинних відхилень у психо-фізичному розвитку. Також, важливе корекційне значення має розвиток в учнів зорового і тактильного сприймання предметів, процесів і явищ навколишньої дійсності, оволодіння прийомами просторової орієнтації, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків тощо, а також вироблення у них правильної постави при виконанні трудових дій, точності координації рухів.

ПРОГРАМА
(для сліпих учнів з розумовою відсталістю)

Підготовчий клас

(70 годин на рік, 2 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу.	Навчальні досягнення учнів.	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи.
1	1	<p>Вступне заняття. Праця, її значення в житті людини. Урок праці. Робоче місце. Вимоги до поведінки учнів на уроках праці. Правила безпеки праці та санітарно-гігієнічні вимоги. Дидактична гра з розкладними іграшками (піраміда, матрешка та ін.) з використанням орієнтування в напрямках (вище-нижче, справа-зліва, ближче-дальше).</p>	<p>Учень: - слухає, розуміє, сприймає мову вчителя; - має початкові уявлення про вимоги до поведінки учнів під час уроку праці та правила техніки безпеки й санітарно-гігієнічні вимоги. - має елементарні уявлення про розташування предметів справа, зліва від себе, прямо перед собою, вище-нижче, ближче-дальше;</p>	<p>Виховання вміння спрямовувати увагу на вчителя. Формування стійкості уваги. Формування вміння орієнтуватися на площині робочого столу. Формування організаційних умінь: знаходити та розташовувати предмети на парті.</p>
2	18	<p>Робота з глиною й пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Палички й стовпчики різної довжини й товщини та вироби з них (парканчик, драбинка, ялинка, трикутник, квадрат, бублик). Ліплення за зразком фігур</p>	<p>Учень: - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - вміє, за допомогою вчителя,</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ</p>

	<p>кулеподібної форми (різних за розміром: однакові, більші, менші): намисто, ягоди, м'яч і лялька „неваляйка” із двох куль різної величини.</p> <p>Овочі й фрукти у формі кулі: яблуко, помідор, апельсин.</p> <p>Ліплення за зразком предметів овальної форми: слива, огірок, картопля.</p> <p><i>Техніко-технологічні відомості:</i></p> <p>Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном.</p> <p>Способи та прийоми обстежувальних дій.</p> <p>Використання глини та пластиліну в побуті (іграшки, оздоблення, посуд).</p> <p>Основні кольори глини: сіра, червона, жовта.</p> <p>Основні кольори пластиліну: червоний жовтий, синій.</p> <p>Властивості матеріалів: пластилін, холодний-твердий, теплий-м'який; глина, суха-тверда, розмочена (вимішена)- м'яка.</p> <p>Пластичні властивості матеріалів: розминається руками, розкочується, відривається, відщипується,</p>	<p>пояснити на елементарному рівні, послідовність роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміє, порівнювати об'єкти виготовлення за розміром та формою (за допомогою вчителя); - елементарні уявлення про форму овочів та фруктів, які виготовляються. - називає основні властивості пластиліну та глини за допомогою вчителя; - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання робіт із ліплення та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має елементарні уявлення про застосування глини та пластиліну: виготовлення іграшок, посуду; - має початкові знання про: пластичні властивості глини й пластиліну (суха глина — тверда; розмочена — м'яка; холодний пластилін — твердий; теплий пластилін — м'який і в'язкий); 	<p>навчально-практичної діяльності.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми об'єктів, що виготовляються.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук і тактильного сприймання на основі обстежувальних дій та підготовки пластиліну до роботи;</p> <p>Формування уявлень про глину та пластилін, їх пластичні якості.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Збагачення активного словника (назви інструментів, матеріалів, їх властивості, кольори).</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток вміння аналізувати предмети.</p>
--	---	--	---

		<p>вдавлюється, витягується, зліплюється.</p> <p>Прилади та інструменти для ліплення (підкладна дошка, різак, стека), правила користування. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною й пластиліном.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Обстеження предметів пальцями по контуру, з промовлянням.</p> <p>Підготовка матеріалу до ліплення (розминання, вимішування).</p> <p>Розподіл цілого шматка пластиліну, глини на частини (відщипування, відривання).</p> <p>Розкачування, скочування, сплющування між долонями та на підкладній дошці.</p> <p>Вдавлювання поверхні, примазування.</p> <p>Витягування між долонями, зліплення кінців паличок.</p> <p>З'єднання частин щільним стисканням.</p>	<p>кольори глини (сіра, червона, жовта); кольори пластиліну (червоний, синій, жовтий);</p> <p>- називає прилади та інструменти та правила користування ними (за допомогою вчителя);</p> <p>- обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням;</p> <p>- вміє за допомогою вчителя готувати робоче місце та матеріал до роботи;</p> <p>- має початкові знання про способи та вміння підготовки матеріалу до роботи: глина замочується, замішується; пластилін підігрівається й розминається;</p> <p>- вміє скочувати колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлювати на поверхні кулі (яблуко), розкачувати в долонях до овальної форми (огірок).</p> <p>- вміє з'єднувати окремі елементи виробу стисканням.</p>	<p>Корекція просторових уявлень. Розвиток мисленневих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Розвиток розвитком дотикового сприймання. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Розвиток емоційного відгуку на основі результату праці.</p>
3	16	<p>Робота з папером і картоном.</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p>		

	<p>Виготовлення з паперу фігур, подібних до прямокутників, квадратів, трикутників, шляхом згинання та розривання по лінії згину.</p> <p>Наклеювання на смужку кольорового паперу кольорових кружечків ($d > 2$ см.).</p> <p>Наклеювання на смужку кольорового паперу кольорових квадратиків (сторона > 2 см.).</p> <p>Наклеювання на смужку кольорового паперу кольорових трикутників (сторона > 2 см.).</p> <p>Наклеювання на смужку кольорового паперу кольорових трикутників та кружечків, чергуючи їх.</p> <p>Виготовлення аплікації “Човник” із готових заготовок.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з папером.</p> <p>Способи та прийоми обстежувальних дій.</p> <p>Види та призначення паперу, використання паперу у побуті: серветки, газети, журнали, зошити, книжки.</p> <p>Основні кольори паперу: червоний,</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - вміє за допомогою вчителя пояснити на елементарному рівні послідовність роботи; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; <ul style="list-style-type: none"> - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання роботи з папером; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо;- орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; 	<p>Формування в учнів основ навчально-практичної діяльності.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми, що використовуються під час роботи .</p> <p>Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання (слух та дотик).</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук та тактильного сприймання на основі сортування паперу;</p> <p>Поповнення словникового запасу новими словами: назви виробів, інструментів, видів паперу, його властивостей.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток вміння дітей аналізувати предмети на основі</p>
--	--	--	---

	<p>жовтий, синій. Властивості паперу: зминається, згинається, рветься, ріжеться ножицями, розмокає у воді, склеюється. Інструменти, які використовуються в роботі: ножиці, витискач, пензлик, олівець. Послідовність викладання візерунків на смужці (за розміром та формою). Послідовність виконання аплікації. Послідовність намазування деталей клеєм (клей олівець) та подальшого наклеювання. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Обстеження предметів пальчиками по контуру з промовлянням. Згинання й розривання паперу по лініях згину. Різання смужки на частини.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має початкові знання про властивості паперу: зминається, складається, зминається, рветься, вбирає вологу – втрачає міцність, легко ріжеться; - має елементарні уявлення про призначення деяких сортів паперу (газетний, писальний, папір для малювання, цигарковий, обгортковий, глянцевиий, кольоровий); - має уявлення про основні кольори – червоний, жовтий, синій; - знає й називає інструменти: ножиці, витискач, олівець; - має початкові знання про правила безпеки під час роботи ріжучими інструментами й клеєм; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з папером та клеєм; - за допомогою вчителя підтримує порядок на робочому місці та прибирає його; - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє підбирати потрібні матеріали та деталі; 	<p>визначення форми деталей. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток сенсорного сприймання на основі перцептивної діяльності. Виховання посидючості, акуратності, ретельності.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція уявлень про просторові відносини.</p>
--	--	--	---

4	15	<p>Сортування виготовлених із паперу геометричних фігур за розміром та формою. Намазування деталей клеєм Наклеювання деталей. Складання візерунків із готових деталей.</p> <p>Робота з природними матеріалами. Екскурсія в природу, практичне ознайомлення учнів із природними матеріалами, що використовуються для роботи (глина, мох, шишки, жолуді, гілочки, листя та ін.). <u>Об'єкти виготовлення:</u> Наклеювання на основу з кольорового паперу засушеного листя (лист великий, лист маленький). Наклеювання на основу з кольорового паперу соняшникового та гарбузового насіння. Наклеювання на основу з кольорового паперу кісточок кавуна та дині. Наклеювання на основу з кольорового паперу засушених квітів, із наступним наклеюванням на стебло вази або горщика,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє пізнавати на дотик види паперу; - вміє згинати, розривати папір; - вміє скласти елементарні візерунки за зразком. - володіє прийомами різання ножицями. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про природні матеріали і чому їх так називають. - має елементарне уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм. - має поняття про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон). - називає природні матеріали за запитаннями вчителя; - вміє класифікувати природні матеріали за розміром та призначенням (за допомогою 	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (у поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми природних матеріалів.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили)</p>
---	----	---	---	---

	<p>вирізаних із паперу. Виготовлення за зразком комахи-сонечка зі шкарлупи волоського горіха та пластиліну. Виготовлення яблука, м'яча з реп'яхів за зразком. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з природними матеріалами. Способи та прийоми обстежувальних дій. Види природних матеріалів: листя, квіти, плоди дерев (каштани, горіхи, шишки, крилатки в'яза, насіння), пір'я і т.д. Властивості природних матеріалів, що використовуються: вага, форма, розмір, колір, колючість, крихкість, чіпкість. Особливості використання та роботи з природними матеріалами. Застосування природних матеріалів у побуті (оздоблення, прикраси). Правила безпеки та гігієни праці при роботі з природними матеріалами.</p>	<p>вчителя); - поєднує у виробі природні матеріали та папір; - поєднує природні матеріали та пластилін. - вміє, за допомогою вчителя, організовувати робоче місце для виконання роботи з природними матеріалами та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має початкові знання про основні види природних матеріалів; - має елементарні уявлення про властивості матеріалів, які використовуються під час роботи: вага, колір, форма, величина, крихкість засушеного листя й квітів, твердість або м'якість, чіпкість реп'яха. - має уявлення про збирання природних матеріалів; - має початкові знання про</p>	<p>утримання предмета, точності рухів). Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток активного словника (назви природних матеріалів їх, властивості). Формування вміння аналізувати предмети на основі тактильного ознайомлення з природними матеріалами. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Корекція просторових уявлень. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p>
--	---	--	---

5	11	<p><u>Трудові операції:</u> Збирання природного матеріалу, сортування за назвою, формою, розміром, призначенням. Обстеження предметів пальцями по контуру з промовлянням. Наклеювання листя на папір. Наклеювання насіння на папір. Наклеювання квітів на папір. З'єднання реп'яхів. З'єднання деталей за допомогою клею, пластиліну.</p> <p>Робота з конструктором. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Різні види мозаїчних малюнків (підготувати трафарети або зайві отвори заклеїти скотчем). Ознайомлення за допомогою розкладних дидактичних іграшок із різними ознаками предметів: формою, величиною, висотою, шириною, довжиною, товщиною, шорсткістю поверхні та ін. Ознайомлення з допомогою розкладних іграшок із видами транспорту, птахами, тваринами,</p>	<p>з'єднання природних матеріалів із папером та між собою за допомогою клею та пластиліну;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - знає прийоми закріплення деталей на основі; - вміє прикріплювати засушене листя й квіти на основу смужками паперу, намазувати листя, чашечки квітів клеєм і наклеювати їх на підкладку; - вміє складати найпростіші композиції із листя й квітів за допомогою вчителя. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про основні геометричні форми, що викладаються з мозаїки. - вмінням гратися з розкладними іграшками; - співвідносить деталі конструктора з основними геометричними формами (за допомогою вчителя); - вміє співвідносити деталі 	<p>Розвиток загальної та дрібної моторики . Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності. Розвиток уміння співвідносити слово з реальним об'єктом на основі ознайомлення з розкладними іграшками. Розвиток позитивних емоцій під час проведення дидактичних ігор. Формування уявлень про</p>
---	----	---	---	--

	<p>предметами домашнього вжитку. Збирання з деталей будівельного конструктора будиночка і меблів. Вироби з конструкторів типа “Лего” із великими деталями (будинки, парканчики, машини тощо).</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з різними видами конструкторських наборів. Способи та прийоми обстежувальних дій. Види дидактичних дидактичних іграшок. Види конструкторів (розкладні іграшки, набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїка). Деталі конструктора. Види з’єднання деталей конструктора. Послідовність роботи з різними видами конструктора. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з конструктором.</p>	<p>конструктора за розміром та формою (за допомогою вчителя); - виконує вироби за власною уявою.</p> <p>- вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи з конструктором та проведення дидактичних ігор - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має поняття про види конструкторів та конструкторських наборів; - називає основні деталі різних конструкторів за запитаннями вчителя; - розрізняє рухомі й нерухомі сполучення цих деталей; - відбирає необхідні деталі для виконання роботи; - за допомогою вчителя</p>	<p>форми предметів у процесі обстеження потрібних деталей.</p> <p>Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам’яті, мислення. Корекція просторових уявлень. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам’яті.</p>
--	---	---	--

6	9	<p><u>Трудові операції:</u> Вправи на обстеження предметів пальцями по контуру з промовлянням. Складання мозаїки. Складання пазлів. Складання кубиків. Складання розкладних іграшок. Складання різних виробів із конструктора. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Намотування кольорових ниток на клубок, на картон. Вправи на зав'язування шнурків простим вузлом та бантиком на трафареті. Шиття шнурками по трафарету. Сортування намистинок (d > 1 см., розмір, форма) та нанизування намиста. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з текстильними матеріалами. Способи та прийоми</p>	<p>дотримується послідовності роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє поетапно виконувати роботу за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів виготовлення; - вміє співвідносити отвір у дошці для мозаїки із шипом деталі; - відбирати необхідні іграшки для гри; <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарне поняття про нитки. - вміє сортувати нитки за призначенням, товщиною; - сортує за розміром, формою намистинки; - вміє за допомогою вчителя відміряти потрібну довжину нитки; - організовує за допомогою вчителя робоче місце для роботи з 	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час складання конструктора. Корекція точності рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів.</p>
---	---	--	---	---

	<p>обстежувальних дій. Види та призначення ниток (для шиття, вишивання, плетіння гачком, в'язання спицями. Використання ниток у побуті (шиття та лагодження одягу, виготовлення оздоблень). Властивості ниток (колір, товщина), рвуться, ріжуться ножицями, зв'язуються, скручуються, сплітаються. Види вузлів (простий та бантиком). Правила безпеки та гігієни праці при роботі з текстильними матеріалами.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Вправи на обстеження предметів пальчиками по контуру з промовлянням. Розривання (товщина < 40) й різання ниток різної довжини. Намотування ниток на клубок, картон. Зав'язування вузлів. Сортування бусинок. Нанизування намиста.</p>	<p>текстильними матеріалами; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має елементарні уявлення про властивості та види ниток: товщина (тонкі, товсті), мають колір, легко ріжуться, рвуться, зв'язуються, скручуються, сплітаються; - має початкові знання про використання ниток у побуті (шиття, лагодження, в'язання одягу, виготовлення оздоблень); - називає інструменти для роботи з нитками і їх призначення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи за допомогою вчителя; - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє розривати та розрізати нитки; - вміє намотувати нитки на картон; - вміє користуватися інструментами; - вміє нанизувати намисто;</p>	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p>
--	---	---	--

--	--	--	--	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- орієнтується на робочому місці;
- показує, називає верх—низ, праву—ліву сторони аркуша папера;
- виділяє довгі і короткі, маленькі й великі деталі;
- впізнає й називає основні геометричні форми;
- володіє прийомами роботи з різними матеріалами;
- користується навчальним приладдям;
- виявляє пізнавальний інтерес до навчання праці;
- уважно слухає і розуміє мовлення вчителя;
- використовує засвоєний словник у власному мовленні;
- помічає й виправляє за допомогою вчителя помилки та недоліки у власному виробі;
- відповідає на запитання вчителя;
- культурно спілкується.

1 клас

(70 годин на рік, 2 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу.	Навчальні досягнення учнів.	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи.
1	1	<p>Вступне заняття. Праця та її значення в житті людини. Значення ручної праці для підготовки до самостійного життя. Демонстрація виробів, виготовлених іншими учнями. Орієнтація на робочому місці. Розміщення предметів справа, зліва від себе, прямо перед собою, ближче – даліше. Правильна постава і дотримання порядку на робочому місці.</p>	<p>Учень: - знає що таке праця та її значення; - знає вимоги до поведінки учнів під час уроку праці; - має поняття про розміщення предметів справа, зліва від себе, прямо перед собою, зверху, знизу; - вміє знаходити та розташовувати предмети на парті за вказівкою вчителя;</p>	<p>Виховання вміння спрямовувати увагу на вчителя. Формування стійкості уваги. Формування вміння орієнтуватися на площині робочого столу. Формування організаційних умінь: знаходити та розташовувати предмети на парті.</p>
2	18	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Палички і стовпчики різної довжини і товщини та вироби з них (драбинка, паркан, трикутник, квадрат, будиночок, ялинка, літак). Ліплення сніговика — за зразком. Овочі і фрукти у формі кулі: яблуко, помідор, апельсин. Складання композиції з виготовлених овочів і фруктів</p>	<p>Учень: - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - вміє, за допомогою вчителя, пояснити на елементарному рівні, послідовність роботи; - вміє, порівнювати об'єкти виготовлення за розміром та</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ навчально-практичної діяльності. Формування уявлень про</p>

	<p>(помідори в корзині і ін.). Ліплення за зразком предметів овальної форми: слива, огірок, картопля. Ліплення за зразком предметів конічної форми: морква, перець. Складання композиції (овочі на тарілці). Ліплення грибів за зразком. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном. Способи та прийоми обстежувальних дій. Використання глини та пластиліну в побуті (іграшки, оздоблення, посуд). Властивості матеріалів: пластилін, холодний-твердий, теплий-м'який; глина, суха-тверда, розмочена (вимішена)- м'яка. Пластичні властивості матеріалів: розминається руками, розкочується, відривається, відщипується, відрізається, вдавлюється, витягується, зліплюється. Види та призначення глини та пластиліну. Основні кольори глини сіра, червона, жовта.</p>	<p>формою (за допомогою вчителя); - елементарні уявлення про форму овочів та фруктів, які виготовляються. - називає основні властивості пластиліну та глини за допомогою вчителя; - складає композиції за допомогою вчителя; - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання робіт із ліплення та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має елементарні уявлення про застосування глини та пластиліну: виготовлення іграшок, посуду; - має початкові знання про: пластичні властивості глини й пластиліну (суха глина — тверда; розмочена — м'яка; холодний пластилін — твердий; теплий пластилін — м'який і в'язкий); кольори глини (сіра, червона, жовта); кольори пластиліну</p>	<p>геометричні форми об'єктів , що виготовляються. Розвиток дрібної моторики рук і тактильного сприймання на основі обстежувальних дій та підготовки пластиліну до роботи; Формування уявлень про глину та пластилін, їх пластичні якості. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Збагачення активного словника (назви інструментів, матеріалів, їх властивості, кольори). Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток вміння аналізувати предмети. Корекція просторових уявлень. Розвиток мисленнєвих</p>
--	---	--	---

3	16	<p>Основні кольори пластиліну білий, чорний, червоний, синій, жовтий, зелений.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Вправи на обстеження предметів пальчиками по контуру з промовлянням.</p> <p>Вправи на підготовку матеріалу до ліплення (розминання, вимішування).</p> <p>Вправи на розподіл цілого шматка пластиліну, глини на частини (відщипування, відривання, відрізання).</p> <p>Вправи на розкачування, скочування, сплющування між долонями та на підкладній дошці.</p> <p>Вправи на вдавлювання поверхні, примазування.</p> <p>Вправи на витягування між долонями, витончення кінців паличок.</p> <p>Вправи на з'єднання частин щільним стисканням.</p> <p>Робота з папером і картоном.</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p> <p>Вправи на згинання та розривання</p>	<p>(чорний, червоний, синій, жовтий, зелений);</p> <ul style="list-style-type: none"> - називає прилади та інструменти та правила користування ними (за допомогою вчителя); - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє за допомогою вчителя готувати робоче місце та матеріал до роботи; - має початкові знання про способи та вміння підготовки матеріалу до роботи: глина замочується, замішується; пластилін підігрівається й розминається; - вміє скочувати колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлювати на поверхні кулі (яблуко), розкачувати в долонях до овальної форми (огірок). - вміє з'єднувати окремі елементи виробу стисканням. - виліплює гриб з двох частин. <p>Учень:</p>	<p>операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Розвиток розвитком дотикового сприймання.</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Розвиток емоційного відгуку на основі результату праці.</p> <p>Формування в учнів основ</p>
---	----	---	--	--

	<p>паперу по лінії згину. Вправи на різання смужки на частини. Наклеювання на смужку кольорового паперу кольорових трикутників та кружечків чергуючи їх. Наклеювання на смужку кольорового паперу кольорових квадратів, трикутників та кружечків чергуючи їх. Виготовлення меблів (стіл, диван) з готових коробочок. Виготовлення ялинкових гірлянд із смужок кольорового паперу ланцюжок, гармошка (колективна робота). Виготовлення прапорців з кольорового паперу. Складання сюжетної композиції з геометричних фігур за зразком (сніговик, будиночок, вантажна машина). Складання сюжетних композицій за задумом (за казкою “Колобок”, іграшка-неваляйка, човник, фрукти, овочі, пірамідка). <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з папером.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - вміє за допомогою вчителя пояснити на елементарному рівні послідовність роботи; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - вміє виконувати роботу колективно; - складає меблі з готових коробочок; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; - складає за сюжетні композиції за допомогою вчителя; - вміє, за допомогою вчителя, організовувати робоче місце для 	<p>навчально-практичної діяльності. Формування уявлень про геометричні форми, що використовуються під час роботи. Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток полісенсорного сприймання (слух та дотик). Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам’яті. Розвиток дрібної моторики рук та тактильного сприймання на основі сортування паперу;</p> <p>Поповнення словникового запасу новими словами: назви</p>
--	--	--	---

	<p>Способи та прийоми обстежувальних дій. Види та призначення паперу. Використання окремих видів паперу у побуті (для письма, малювання, серветки, газети, журнали, зошити, книжки). Основні кольори паперу: білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій. Властивості паперу: мнеться, згинається, рветься, ріжеться ножицями, розмокає у воді, клеїться. Послідовність складання візерунків. Послідовність виконання аплікації. Прийоми різання паперу по прямій. Намазування деталей клеєм (клей олівець) та подальшого наклеювання. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Вправи на обстеження предметів пальчиками по контуру з промовлянням. Згинання і розривання паперу по лініях згину.</p>	<p>виконання роботи з папером; - знає способи та прийоми обстежувальних дій; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - має початкові знання про властивості паперу; - має елементарні уявлення про призначення деяких сортів паперу; - має уявлення про основні кольори – білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - знає й називає інструменти: ножиці, витискач, олівець; - має початкові знання про правила безпеки під час роботи ріжучими інструментами й клеєм; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з папером та клеєм; - за допомогою вчителя підтримує порядок на робочому місці та прибирає його;</p> <p>- обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє підбирати потрібні матеріали та деталі; - вміє пізнавати на дотик види</p>	<p>виробів, інструментів, видів паперу, його властивостей. Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості). Розвиток вміння дітей аналізувати предмети на основі визначення форми деталей. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток сенсорного сприймання на основі перцептивної діяльності. Виховання посидючості, акуратності, ретельності.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція уявлень про просторові відносини. Розвиток моторики: загальної;</p>
--	---	---	---

4	15	<p>Різання смужки. Складання за зразком орнаменту на смужці. Складання за зразками на вибір орнаменту в квадраті.</p> <p>Робота з природними матеріалами. Екскурсія в природу для збирання природного матеріалу (листя, квітів, насіння — крилаток в'язу і клену, сучків та ін.).</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення з листя гірлянд для прикрашання класу. Виготовлення з природного матеріалу колекцій, наочних таблиць. Виготовлення квітки за зразком. Квітколоже — з пластиліну, пелюстки — крилатки в'язу, квітконіжка — Дріт. Виготовлення за зразком метелика з пластиліну і крилаток клена чи маленьких листочків. Виготовлення за зразком кошика з розкритої соснової шишки та паперових смужок для ручки і</p>	<p>паперу; - вміє згинати, розривати папір; - вміє складати елементарні візерунки за зразком. - володіє прийомами різання ножицями.</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про природні матеріали і чому їх так називають. - має уявлення про збирання природних матеріалів; - має елементарне уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм. - має поняття про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон). - називає природні матеріали за запитаннями вчителя; - вміє класифікувати природні матеріали за розміром та призначенням (за допомогою вчителя); - поєднує у виробі природні</p>	<p>милкої (у поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми природних матеріалів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів).</p>
---	----	--	---	---

	<p>прикрас. Наклеювання на підкладку з кольорового паперу засушених квітів з наступним наклеюванням на стебло вази або горщика, вирізаних з паперу. Виготовлення за зразком їжака з пластиліну й голок з обламаних крилаток в'яза. Виготовлення яблука, м'яча з реп'яхів за зразком. Виготовлення гриба з реп'яхів за зразком.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з природними матеріалами. Способи та прийоми обстежувальних дій. Види природних матеріалів: листя, квіти, плоди дерев (каштани, горіхи, шишки, крилатки в'язу, насіння), пір'я і т.д. Властивості природних матеріалів що використовуються: вага, форма, розмір, колір, ступінь сухості, колочість, крихкість, чіпкість. Прийоми з'єднання різних матеріалів. Застосування природних матеріалів у побуті (оздоблення, прикраси).</p>	<p>матеріали та папір; - поєднує природні матеріали та пластилін. - має поняття про багатодетальні вироби;</p> <p>- вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання роботи з природними матеріалами та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має початкові знання про основні види природних матеріалів; - має елементарні уявлення про властивості матеріалів; - має початкові знання про з'єднання природних матеріалів із</p>	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви природних матеріалів їх, властивості). Формування вміння аналізувати предмети на основі тактильного ознайомлення з природними матеріалами. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Корекція просторових уявлень. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p>
--	---	--	---

5	9	<p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з природнім матеріалом. <u>Трудові операції:</u> Вправи на обстеження предметів пальчиками по контуру з промовлянням. Нанизування листя на нитку. З'єднання різних матеріалів пластиліном. Приклеювання паперу до природних матеріалів. Зчеплення реп'яхів.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Сортування бусинок (d > 2см., розмір, форма) та нанизування намиста. Складання колекції ниток – наклеювання на підкладку з цупкого паперу. Шиття шнурками по трафарету. Пришивання гудзика з двома отворами до трафарету шнурком. Виготовлення закладки. Виготовлення стилізованих фігурок з пучків зв'язаних ниток. Оформлення макетів з виробами, виготовленими раніше, із</p>	<p>папером та між собою за допомогою клею та пластиліну;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - знає прийоми закріплення деталей на основі; - вміє нанизувати листя на нитку; - вміє складати найпростіші композиції із листя й квітів за допомогою вчителя. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарне поняття про нитки. - вміє сортувати нитки за призначенням, товщиною; - сортує за розміром, формою намистинки; - вміє за допомогою вчителя відміряти потрібну довжину нитки; - вміє за допомогою вчителя виготовляти стилізовані фігурки; - вміє за допомогою вчителя складати колекцію ниток; 	<p>Розвиток загальної та дрібної моторики . Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності. Розвиток уміння співвідносити слово з реальним об'єктом на основі ознайомлення з розкладними іграшками. Розвиток позитивних емоцій під час проведення дидактичних ігор. Формування уявлень про форми предметів у процесі обстеження потрібних деталей.</p>
---	---	--	--	---

	<p>створенням ігрової ситуації.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з текстильними матеріалами. Способи та прийоми обстежувальних дій. Види та призначення ниток (для шиття, вишивання, плетіння гачком, в'язання спицями). Види та призначення гудзиків. Використання ниток у побуті (шиття та лагодження одягу, виготовлення оздоблень). Властивості ниток (колір, товщина), рвуться, ріжуться ножицями, зв'язуються, скручуються, сплітаються. Призначення та правила користування ножицями, голками (дерев'яні, пластмасові), наперстком. Правила безпечної праці та зберігання голок (гольник, подушечка для голок). Правила безпеки та гігієни праці при роботі з текстильними матеріалами. <u>Трудові операції:</u> Вправи на обстеження предметів</p>	<p>- за допомогою вчителя оформлює макети;</p> <p>- організовує за допомогою вчителя робоче місце для роботи з текстильними матеріалами;</p> <p>- знає способи та прийоми обстежувальних дій;</p> <p>- має елементарні уявлення про властивості та види ниток;</p> <p>- має початкові знання про використання ниток у побуті (шиття, лагодження, в'язання одягу, виготовлення оздоблень);</p> <p>- знає види та призначення гудзиків;</p> <p>- називає інструменти для роботи з нитками і їх призначення;</p> <p>- дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи за допомогою вчителя;</p> <p>- обстежує предмети пальцями по</p>	<p>Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Виховання наполегливості,</p>
--	---	---	--

6	11	<p>пальчиками по контуру з промовлянням. Розривання (товщина < 40) і різання ниток різної довжини. Наклеювання ниток. Зв'язування кольорових ниток. Шиття по трафарету. Пришивання гудзика до трафарету. Зав'язування вузликів на кінцях ниток, шнурка. Нанизування намиста.</p> <p>Робота з конструктором. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ознайомлення за допомогою розкладних дидактичних іграшок із різними ознаками предметів: формою, величиною, висотою, шириною, довжиною, товщиною, шорсткістю поверхні та ін. Ознайомлення з допомогою розкладних іграшок із видами транспорту, птахами, тваринами, предметами домашнього вжитку. Різні види мозаїчних малюнків (підготувати трафарети або зайві отвори заклеїти скотчем). Вироби з конструкторів типа "Лего" із великими деталями (будинки, парканчики, машини</p>	<p>контуру з промовлянням; - вмiє розривати та розрізати нитки; - вмiє наклеювати нитки на картон; - вмiє користуватися інструментами; - виконує стiбок на трафаретi; - пришиває гудзик до трафарету; - вмiє нанизувати намисто.</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про основні геометричні форми, що викладаються з мозаїки. - вмінням гратися з розкладними іграшками; - співвідносить деталі конструктора з основними геометричними формами (за допомогою вчителя); - вмiє співвідносити деталі конструктора за розміром та формою (за допомогою вчителя); - виконує вироби за власною уявою.</p>	<p>здатності до вольового зусилля. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час складання конструктора. Корекція точності рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Формування вміння спрямовувати увагу на вчителя. Виховання свідомого ставлення до будь-якої справи. Конкретизація знайомих і нових слів.</p>
---	----	--	---	--

	<p>тощо).</p> <p>Збирання з деталей будівельного конструктора будиночка і меблів.</p> <p>Складання з паличок різних геометричних фігур за зразком.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з різними видами конструкторських наборів.</p> <p>Способи та прийоми обстежувальних дій.</p> <p>Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли).</p> <p>Деталі конструктора.</p> <p>Види з'єднання деталей конструктора.</p> <p>Прийоми роботи з різними видами конструктору.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструктору.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Вправи на обстеження предметів пальчиками по контуру з</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи з конструктором та проведення дидактичних ігор - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має поняття про види конструкторів та конструкторських наборів; - називає основні деталі різних конструкторів за запитаннями вчителя; - розрізняє рухомі й нерухомі сполучення цих деталей; - відбирає необхідні деталі для виконання роботи; - за допомогою вчителя дотримується послідовності роботи; - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; 	<p>Корекція просторової орієнтації.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю</p>
--	--	---	---

	промовлянням. Складання мозаїки. Складання пазлів. Складання кубиків. Складання розкладних іграшок. Складання різних виробів з конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.	- вміє поетапно виконувати роботу за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів виготовлення; - вміє співвідносити отвір у дошці для мозаїки із шипом деталі; - відбирати необхідні іграшки для гри;	діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).
--	---	--	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- орієнтується на робочому місці;
- користується навчальним приладдям;
- виявляє пізнавальний інтерес до навчання праці;
- виявляє готовність до оцінювання результату своєї діяльності;
- уважно слухає і розуміє мовлення вчителя і однокласників;
- використовує засвоєний словник у власному мовленні;
- помічає і виправляє помилки та недоліки у власному виробі за допомогою вчителя;
- відповідає на запитання вчителя простими реченнями, використовуючи в мові слова, що означають просторові ознаки предметів: великий — маленький, високий — низький, широкий — вузький, рівні і слів, що означають просторові відношення предметів: спереду, справа, зліва, рівні;
- культурно спілкується:

2 клас

(140 годин на рік, 4 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу.	Навчальні досягнення учнів.	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи.
1	36	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ліплення з пластиліну геометричних фігур (круг, квадрат, прямокутник, трикутник). Складання орнаменту за зразком з готових геометричних фігур. Ліплення іграшок: пірамідка, рибка, каченя за зразком. Ліплення за зразком іграшок: автобус, вантажний автомобіль, легковий автомобіль. Гра за правилами вуличного руху, з використанням власних виробів. Ліплення з натури предметів циліндричної форми: чашка, стакан для олівців. Ліплення з натури посуду конічної форми: відерце, квітковий горщик. Ліплення за уявою чайного посуду в формі кулі, циліндра, конуса і круга (чайник для заварки, чашка з блюдцем, десертна тарілка). Нанести візерунок стеком за</p>	<p>Учень: - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце під час виконання робіт з ліплення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог за допомогою вчителя; - має уявлення про використання глини в народному господарстві: виготовлення іграшок, посуду, цегла, черепиця; - знає пластичні властивості глини і пластиліну; - називає основні інструменти їх призначення. - складає композиції за допомогою вчителя; - вміє оздоблювати вироби нанесенням стеком орнаменту; - має уявлення про кольори глини — сіра, червона, жовта; - має уявлення про кольори плас-</p>	<p>Формування вміння спрямовувати увагу на вчителя. Виховання свідомого ставлення до будь-якої справи. Корекція просторової орієнтації. Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування уявлень про форми предметів на основі роботи з пластичними матеріалами (зміна форм об'єктів виготовлення). Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті на основі роботи з пластичними матеріалами. Розвиток мисленневих</p>

	<p>вибором учнів. Гра — накрити на стіл, з використанням власних виробів. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном. Способи та прийоми обстежувальних дій. Види та призначення глини, застосування цього матеріалу в народному господарстві. Ознайомлення учнів з керамічними виробами з глини — чайний і столовий посуд, декоративний посуд — кашпо, горщечки, глиняні іграшки. Глина — будівельний матеріал (цегла, черепиця). Прийоми обробки стеком площин і ребер геометричних тіл. Прийоми з'єднання деталей способом примазування. Пропорційне співвідношення деталей виробу та елементів макета. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном. <u>Трудові операції:</u> Обстеження предметів пальчиками по контуру та визначення</p>	<p>тиліну — червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає способи підготовки пластичного матеріалу до роботи: глина замочується, замішується; готовність глини до роботи; пластилін підігрівається і розминається; - володіє прийомами роботи з пластичними матеріалами: розкачування в долонях і на підкладній дошці (повторення) та ліплення посуду способом вдавлення і розплющування стінок виробу пальцями; - з'єднує деталі виробів способом примазування; - має початкові знання про прийоми обробки стеком площин і ребер геометричних тіл; - має елементарне уявлення про пропорційне співвідношення деталей виробу та елементів макета; - вміє відщипувати, відривати, відрізати приблизно потрібну 	<p>операцій на основі складання композицій.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості). Розвиток вміння дітей аналізувати предмети під час проведення обстеження предмету за допомогою дотику. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини на основі складання композицій. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету під час зміни форм об'єктів з пластичних матеріалів.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>
--	--	--	--

2	32	<p>просторового положення деталей виробі та на макеті. Ліплення посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями. Оздоблювання власних виробів. Нанесення узору стеком. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування. Закріплення деталей макета на підставці способом примазування.</p> <p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Різання смужки на квадрати, трикутники, прямокутники. Складання колекції видів паперу та картону. Складання та згинання паперу, виготовлення: закладки для книг, іграшок (карнавальна шапочка, човник, голуб), кишеньки для зберігання геометричних фігур, пакетиків для насіння та ін. Виготовлення трьохсекційної ширми для лялькового театру шляхом згинання листка з подальшим наклеюванням готових фігур. Виготовлення з картону плоских</p>	<p>кількість матеріалу за допомогою вчителя; - виліплює посуд способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями; - визначає за допомогою вчителя просторове положення та пропорційне співвідношення; - вміє з'єднувати окремі елементи виробу.</p> <p>Учень: - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми що виготовляються; - вміє за допомогою вчителя пояснити послідовність виконання роботи; - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя;</p>	<p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми, що використовуються в роботі . Поповнення словникового запасу новими словами (назви виробів). Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмету на основі складання аплікацій. Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття,</p>
---	----	--	---	---

	<p>ялиноквих прикрас у формі різних стилізованих зображень грибів, овочів, фруктів, риб, пташок, тварин, іграшок.</p> <p>Виготовлення аплікаційним способом найпростіших навчальних посібників: наочних таблиць з лічби, числових таблиць з цифровими позначеннями за Брайлем; геометричного лото (з готових квадратів, кругів, трикутників).</p> <p>Дрібний ремонт підручників.</p> <p>Складання орнаменту для оздоблення рамочки за допомогою аплікації.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця роботі з папером та картоном.</p> <p>Застосування і призначення картону.</p> <p>Властивості і особливості картону: згинається, ламається, ріжеться, тонкий і товстий картон; вбирає вологу, міцніший за папір, колір картону.</p> <p>Сировина, з якої виготовляють папір і картон.</p> <p>Елементарні відомості про сорти картону — кольоровий, палітурний</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розрізняє папір та картон за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про призначення деяких сортів паперу та картону (газетний, писальний, папір для малювання, цигарковий, обгортковий, глянцевого, кольоровий); - має початкові знання про властивості паперу та картону; - має елементарні знання про виготовлення паперу та картону; - має уявлення про основні кольори — білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; 	<p>сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленнєвих операцій.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Поповнення словникового запасу новими словами: назви виробів, інструментів, видів паперу, його властивостей.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток вміння дітей аналізувати предмети на основі визначення форми деталей.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій:</p>
--	---	--	---

	<p>і ящиківий.</p> <p>Елементарні відомості про короблення картону.</p> <p>Прийоми обклеювання картону папером.</p> <p>Клеючі суміші для роботи з картоном і папером (клейстер, казеїновий клей).</p> <p>Призначення окантовки у виробках із картону.</p> <p>Матеріали, що застосовуються для окантовки, — палітурні тканини: коленкор, лідерин або паперові замітники цих тканин.</p> <p>Значення ремонтних робіт для збереження посібників.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером та картоном.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Складання з кута на кут та по середній лінії, розпрасовування гладилкою від центра до краю, розривання паперу по лінії згинання.</p> <p>Розмічання паперу і картону за допомогою мірочки, лінійки і шаблону.</p> <p>Розмічання паперу і картону на зовнішньому і внутрішньому контурі шаблону, раціональне</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має елементарні уявлення про палітурні тканини: коленкор, лідерин або паперові замітники цих тканин; - розуміє значення ремонту та догляду за посібниками та книгами; - називає інструменти: ножиці, олівець, витискач, гладилка; - має початкові знання правил безпеки під час роботи різальними інструментами; - володіє поняттями вище – нижче, правіше – лівіше. - володіє прийомами змащування деталей аплікації клеєм і наклеювання їх в певній послідовності; - вміє тримати інструмент; - вміє складати аркуш з кута на кут та по середній лінії; - вміє за допомогою вчителя розмічати папір і картон за допомогою мірочки, лінійки і шаблону; - вміє розміщувати за допомогою вчителя елементи аплікації на аркуші паперу; - вміє різати ножицями по прямій лінії розмітки; 	<p>уваги, пам'яті.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток сенсорного сприймання на основі перцептивної діяльності.</p> <p>Виховання посидючості, акуратності, ретельності.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (у поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p>
--	---	---	---

3	30	<p>розмічання. Склеювання картону. Окантовування смужками паперу. Різання картону ножицями по розмічених лініях. Синхронність роботи обох рук під час різання по прямих і кривих лініях. Елементарні вимірювання за допомогою лінійки з рельєфними поділками. Ведення відрахунку розміру від нульової поділки. Правила безпеки праці та дотримання санітарно-гігієнічних вимог.</p> <p>Робота з природними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Монтаж лічильних наочних таблиць з природного матеріалу. Виготовлення пташки з жолудів, пір'я та паличок або ослика з жолудів, паличок і крилаток в'яза за зразком. Виготовлення зайця з жолудів, паличок і крилаток в'яза за зразком. Виготовлення рибки з персикової кісточки і паперових деталей за зразком.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє за допомогою вчителя проводити елементарні вимірювання; - вміє викладати узор з готових геометричних фігур. - вміє розміщувати фігури за інструкцією вчителя: одна за однією, одна над другою, одна під другою. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні знання про природні матеріали і чому їх так називають; - має елементарні уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм; - збирати та зберігати природні матеріали; - знає про необхідність 	<p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу. Формування уявлень про геометричні форми природних матеріалів. Розвиток полісенсорного сприймання (слух, дотик). Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
---	----	--	--	--

	<p>Виготовлення їжака з реп'яха за зразком.</p> <p>Виготовлення за зразком мишеняти з жолудя або з нерозкритої соснової шишки і мочала і т. д.</p> <p>Композиції із засушених листків, квітів, трав на цупкій підніжці за зразком і за уявою (“Букет”, “Гілка у вазі”, “Листопад” та ін.).</p> <p>Коллективне виготовлення макета до казки “Теремок”. Програти казку.</p> <p>Виготовлення макета до казки “Самі винні” по ланках з 2-х учнів.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з природним матеріалом.</p> <p>Властивості матеріалів, що використовуються в роботі: колір, форма, твердість, величина, чіпкість реп'яха.</p> <p>Матеріали, що використовуються для скріплення деталей: казеїновий клей, пластилін, палички, дрiт, нитки і ін.</p> <p>Властивості і застосування додаткових матеріалів (дрiт, папір, пластилін і ін.).</p> <p>Інструменти, що використовуються у роботі.</p> <p>Етапи складання макета.</p>	<p>раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон);</p> <ul style="list-style-type: none"> - сортує за допомогою вчителя природні матеріали за розміром та призначенням; - поєднує у виробі природні матеріали та папір; - поєднує природні матеріали та пластилін; <p>- має початкові знання про основні види природних матеріалів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні знання про властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи; - має початкові знання про матеріали, що використовуються для скріплення деталей: казеїновий клей, пластилін, палички, дрiт, нитки і ін; - має елементарні відомості про властивості і застосування додаткових матеріалів (дрiт, папір, пластилін і ін.). 	<p>Розвиток мисленнєвих операцій на основі виконання послідовності трудових дій.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви природних матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток вміння дітей до аналізу предметів на основі тактильного ознайомлення з природними матеріалами.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини на основі розташування деталей у виробі.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу</p>
--	--	---	---

4	20	<p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з природними матеріалами.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>З'єднання деталей за допомогою клею, дроту, ниток, паличок.</p> <p>Прикріплення засушених листків і квітів, на підкладку (наклеювання, пришивання, приклеювання смужками паперу).</p> <p>Етапи складання композиції.</p> <p>Закріплення окремих деталей і фігур на підставці пластиліном і клеєм.</p> <p>Використання додаткового матеріалу.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами.</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p> <p>Екскурсія в швейну майстерню.</p> <p>Шиття шнурками по трафарету.</p> <p>Пришивання гудзика з двома отворами до трафарету шнурком.</p> <p>Плетіння кіски з ниток одного кольору, тасьми, шпагату (кіски з шпагату вчитель може оформити у вигляді декоративної тарілки, вази або кашпо).</p> <p>Виготовлення з ниток стилізованих</p>	<p>- користується та називає інструменти, що використовуються у роботі;</p> <p>- з'єднує та закріплює деталі на підставці за допомогою вчителя;</p> <p>- прикріплює засушене листя і квіти на підкладку смужками паперу, намазує листя, чашечки квітів клеєм і наклеює їх на підкладку за допомогою вчителя;</p> <p>- складати найпростіші композиції із листя і квітів за інструкцією вчителя.</p> <p>Учень:</p> <p>- організовує робоче місце для роботи з текстильними матеріалами за допомогою вчителя;</p> <p>- має елементарні поняття про нитки, тасьму, шпагат, гудзики;</p> <p>- вміє сортувати нитки за кольором, призначенням, товщиною за інструкцією вчителя;</p>	<p>предмета.</p> <p>Розвиток загальної та дрібної моторики .</p> <p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності на основі передчуття кінцевого результату.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Формування уявлень про</p>
---	----	--	---	--

	<p>фігурок, ягід, квітів із зв'язаних пучків ниток. Виготовлення китиці з кольорових ниток. Ознайомлення з тканинами. Показування зразків різних типів (бавовняні, шовкові, шерстяні, льняні та ін.) та видів (полотно, парусина, мішкovina, шерсть, льняне полотно, сатин, шовк) тканин. Складання колекції тканин з чітко вираженою лицевою і зворотною сторонами на підкладці з картону. Виготовлення з розгорнутого аркуша паперу й зошита в клітинку мішечка для зберігання робіт. Вишивання по проколах контурів геометричних фігур, овочів, фруктів. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з текстильними матеріалами. Застосування і призначення ниток. Застосування і призначення тканин в житті людини. Елементарні поняття про види тканин та їх призначення — тканини для верхнього одягу, тканини для білизни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє відривати чи відрізати потрібну довжину нитки для виробу; - вміє пришивати гудзик; - вміє виготовляти стилізовані фігурки та китиці з пучків ниток; - вміє розрізняти основні види тканин на дотик; - складати колекції тканин; - дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог під час роботи. <ul style="list-style-type: none"> - властивості та види ниток, тасьми, шпагату; - має елементарні поняття про види тканин та їх призначення; - має початкові знання про властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка; 	<p>форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Виховання наполегливості здатності до вольового зусилля;</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Корекція слухової уваги та</p>
--	---	---	--

5	22	<p>Властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка. Мають різне пофарбування. Лицеві та зворотні сторони тканин.</p> <p>Інструменти, що застосовуються під час роботи, — ножиці, голка, наперсток, шпильки.</p> <p>Шиття по проколах способом голка “вгору — вниз”.</p> <p>Види гудзиків.</p> <p>Ознайомлення з ручними стібками.</p> <p>Послідовність шиття виробів.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Плетіння кіски.</p> <p>Пришивання гудзиків</p> <p>Відбір (тактильне обстеження) та наклеювання тканини на картон.</p> <p>З'єднання зметувальним стібком бокових сторін мішечка.</p> <p>Закріплення нитки на початку та в кінці строчки.</p> <p>Виконання стібка “зверху вниз”.</p> <p>Зв'язування ниток.</p> <p>Робота з конструктором.</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p> <p>Ігри з технічними і механізованими іграшками.</p>	<p>пофарбування; лице та виворіт;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відбирає і називає інструменти для роботи з текстильними матеріалами та їх призначення: ножиці, наперсток, шпильки, голки (короткі і довгі, товсті і тонкі), збереження голок (гольник, подушечка для голок); - знає і називає види гудзиків; - знає і називає деякі ручні стібки; - називає безпечні прийоми роботи за запитаннями вчителя; <ul style="list-style-type: none"> - вміє користуватися інструментами; - виконує стібок “вгору-вниз”; - володіє навичкою закріплення нитки на початку та в кінці строчки; - відбирає на дотик та наклеює тканини на картон. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про 	<p>зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування в учнів основ практично-навчальної</p>
---	----	--	--	---

	<p>Збирання з деталей дерев'яних конструкторів найпростіших іграшок (іграшкових меблів, будиночків та ін.). Різні іграшкові будівлі з дерев'яного конструктора. Ознайомлення з прийомами з'єднання і кріплення деталей (без застосування інструментів). Різні види мозаїчних малюнків. Різні вироби з конструктору: машина, будинок. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з різними видами конструкторських наборів. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Робота з різними видами конструктору. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструкторських наборів. <u>Трудові операції:</u> Складання мозаїки.</p>	<p>основні геометричні форми що викладаються з мозаїки. - знає і називає правила проведення дидактичних ігор; - вміє співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються; - виконує деякі вироби за власною уявою; - знає види конструкторів; - називає основних деталей різних конструкторів; - має елементарні уявлення про рухомі і нерухомі сполучення цих деталей; - організовує робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор за допомогою вчителя; - володіє прийомами з'єднання</p>	<p>діяльності. Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Розвиток позитивних емоцій під час проведення дидактичних ігор. Формування уявлень про форми предметів у процесі обстеження потрібних деталей. Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Корекція фізіологічних вад на</p>
--	--	---	---

	<p>Складання пазлів. Складання кубиків. Складання розкладних іграшок. Складання різних виробів з конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p>	<p>деталей конструктора; - відбирає для виробу потрібні деталі; - скласти виріб.</p>	<p>основі виконання правильної постави під час проведення занять. Розвиток загальної та дрібної моторики. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	---	--	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- самостійно аналізує зразок виробу за питаннями вчителя;
- самостійно порівнює виріб із натуральним об'єктом, чучелом, іграшкою за деякою допомогою вчителя;
- самостійно складає план роботи над виробом за деякою допомогою вчителя;
- виконує виріб з деякою допомогою вчителя і самостійно;
- вміє дотримуватись плану при виготовленні виробу;
- самостійно дає словесний звіт про виконану роботу;
- по-детально аналізує свій виріб і виріб товариша за окремими запитаннями вчителя і самостійно;
- використовує у власному мовленні технічну термінологію;
- самостійно орієнтується на аркуші паперу і підкладці;

- використання у власному мовленні слів, що означають просторові ознаки предметів (короткий — коротший, довгий — довший, вище — нижче і т. д.), слів, що означають просторові відношення предметів (кругом, біля, близько, далеко — далі).

3 клас

(140 годин на рік, по 4 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної
1	30	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ліплення з пластиліну геометричних фігур (круг, квадрат, прямокутник, трикутник). Складання орнаменту з готових геометричних фігур. Нанесення стеком геометричного узору на смужках з орнаментом. Формування на площині прямокутних геометричних тіл — куб, паралелепіпед: (кубик великий, кубик маленький; брусок високий, брусок низький). Складання з виліплених деталей башти, будинку. Ліплення з натури столярних інструментів, що мають прямокутні</p>	<p>Учень: - вміє організовувати робоче місце під час виконання робіт з ліплення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог за допомогою вчителя; - має уявлення про призначення глини: виготовлення іграшок, посуду; - має елементарні знання про пластичні властивості глини і пластиліну; - називає основні інструменти їх призначення. - складає композиції за</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленневих операцій. Виховання наполегливості,</p>

	<p>геометричні форми: киянка (дерев'яний, молоток), рубанок, молоток з квадратним бойком</p> <p>Ліплення стилізованих фігур птахів за зразком або з натури (іграшки): курча і каченя; качка і гуска.</p> <p>Ліплення за зразком стилізованої фігури людини.</p> <p>Складання за уявою сюжетної композиції з власних виробів “Діти на прогулянці” (колективна робота).</p> <p>Ліплення за уявою тематичних макетів на підкладці з цупкого картону або тонкої фанери: “стіл, накритий для обіду”, “стіл, накритий для чаю”.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном.</p> <p>Способи та прийоми обстежувальних дій.</p> <p>Призначення глини і застосування цього матеріалу в народному господарстві.</p> <p>Прийоми визначення (приблизно та за допомогою лінійки) висоти, довжини і ширини виробу.</p> <p>Оздоблювання виробів: нанесення орнаменту стеком, зафарбовування,</p>	<p>допомогою вчителя;</p> <p>- володіє прийомами роботи з пластичними матеріалами: розкачування в долонях і на підкладній дошці (стовпчики), скочування колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлювання на поверхні кулі (яблуко), скочування колоподібними рухами кулі та розкочування в долонях до овальної форми (огірок), витягування одного кінця стовпчика (морква), боковини кулі</p>	<p>здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток мовлення.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p>
--	---	---	--

		<p>розпис (вироби з глини). Пропорції ліпних фігур пташок і тварин. Просторове положення деталей на макеті. Прийоми обробки стеком площин і ребер геометричних тіл. Прийоми з'єднання деталей способом примазування. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном. <u>Трудові операції:</u> Визначення пропорцій виробів та просторового положення деталей на макеті. Обстеження предметів пальчиками по контуру та визначення головного і другорядного у виробі. Ліплення посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями. Нанесення узору стеком. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування. Закріплення деталей макета на підставці способом примазування.</p>	<p>(груша); - має початкові знання про способи підготовки пластичного матеріалу до роботи; - знає і називає кольори глини — сіра, червона, жовта, пластиліну — червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий; - вміє відщипувати, відривати, відрізати приблизно потрібну кількість матеріалу за допомогою вчителя; - вміє ліпити посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями; - вміє наносити прості узори стеком; - вміє з'єднувати окремі елементи виробу.</p>	<p>Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів).</p>
2	32	<p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u></p>		

	<p>Ділення квадрата шляхом складання і перегинання на дві і чотири рівні частини.</p> <p>Перетворення квадрата в різні фігури за допомогою перегинання.</p> <p>Виготовлення цікавої гри на тему: „З яких геометричних фігур можна скласти квадрат”. Вправи на різання ножицями по слідах згинання.</p> <p>Різання смужки на квадрати, прямокутники, трикутники з глянцевого паперу.</p> <p>Вправи на різання по розмічених кривих лініях, заокруглення кутів прямокутників і квадратів.</p> <p>Вирізування зображення овочів і фруктів (слива, яблуко, огірок, помідор) спочатку за витиснутим контуром.</p> <p>Виготовлення підкладок (таблиць) квадратної і прямокутної форми для кріплення плоских природних матеріалів для наклеювання вирізок — виготовлення дидактичного матеріалу для уроків з розвитку мови, математики та ін.</p> <p>Вирізування гірлянд із симетричними фігурами з смужок білого і кольорового паперу,</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми що виготовляються; - вміє за допомогою вчителя пояснити послідовність виконання роботи; - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; - вирізує гірлянду із симетричними фігурами з смужок білого і кольорового паперу; - виконує елементарний ремонт книг; 	<p>Формування уявлень про геометричні форми.</p> <p>Поповнення словникового запасу новими словами.</p> <p>Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Формування в учнів основ навчальної діяльності.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленневих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>
--	--	---	---

	<p>складеного в 4—6 раз. Виготовлення за зразком і за словесним описом вчителя різних виробів: брошуровка зошитів, виготовлення папки для зберігання паперу, стаканчиків для вирощування розсади, коробочок для зберігання зразків колекцій. Елементарні палітурні роботи (ремонт книг). Ремонт брошур і книг із одного-двох зошитів, підклеювання розірваних сторінок, приклеювання спинки із палітурних тканин або замітника цих матеріалів. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з папером та картоном. Застосування і призначення картону. Властивості і особливості картону: згинається, ламається, ріжеться, тонкий і товстий картон; вбирає вологу, міцніший за папір, колір картону. Сировина, з якої виготовляють папір і картон. Інструменти, що застосовуються для роботи з картоном, їх призначення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про призначення деяких сортів паперу та картону; - має початкові знання про властивості паперу та картону; - має уявлення про основні кольори — білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - називає інструменти: ножиці, олівець, витискач, гладилка; - має початкові знання правил безпеки під час роботи різальними інструментами; - має початкові знання про групи інструментів; 	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості). Розвиток пізнавальної активності. Розвиток мовлення. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	--	---	--

	<p>Поняття про групи інструментів і їх призначення: для розмітки та для обробки матеріалів.</p> <p>Елементарні відомості про професію картонажника-палітурника.</p> <p>Технологічні особливості виробів із паперу і картону (деталі виробів склеюють і зшивають).</p> <p>Поняття про багато детальні вироби.</p> <p>Ознайомлення із властивостями і призначенням палітурних матеріалів — коленкор, ледерин, тасьма.</p> <p>Клеючі речовини (клейстер, клей промислового виробництва).</p> <p>Застосування картону для оформлення робіт.</p> <p>Застосування інших матеріалів у поєднанні з картоном і папером (нитка, тасьма), випадкові матеріали — поролон, обрізки шкіри, фольга та ін.</p> <p>Прийоми розмічання картону і паперу за шаблонами.</p> <p>Різання картону ножицями.</p> <p>Прийоми пришивання тасьми і інших матеріалів до деталей з картону.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - володіє поняттям про багатодетальні вироби; - володіє прийомами змащування деталей аплікації клеєм і наклеювання їх в певній послідовності; - вміє розрізняти папір за товщиною; - вміє тримати інструмент; - має початкові знання про професію картонажника-палітурника; - має початкові знання про властивості та призначення палітурних матеріалів — коленкор, ледерин, тасьма; - знає клеючі речовини (клейстер, клей промислового виробництва). 	
--	--	--	--

3	30	<p>Елементарні відомості про виготовлення книг. Основні елементи палітурки: зошит, кришки, спинка. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером та картоном. <u>Трудові операції:</u> Вправи на розмічання паперу і картону за допомогою рельєфної лінійки. Обклеювання смужкою паперу. Розмічання і вирізування деталей палітурки, необхідних для ремонту книг. Ремонт окремих елементів книги.</p> <p>Робота з природними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення із природного матеріалу настільних ігор і ялинкових прикрас. Виготовлення із природного матеріалу таблиць і макетів для ілюстрації навчального матеріалу з математики, мови, рельєфного малювання, природознавства. Виготовлення за ілюстрацією павука із шкаралупи волоського горіха, мисочки жолудя, дроту,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розмічає папір і картон за допомогою вчителя; - вміє перегинати, складати, вирізувати, проколювати, склеювати і зшивати; - вміє ремонтувати окремі елементи книги; <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні знання про природні матеріали і чому їх так називають; - має елементарні уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм; - вміє збирати та зберігати природні матеріали; - знає про необхідність 	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленнєвих</p>
---	----	---	---	---

	<p>пластиліну. Виготовлення за усним описом бабки із насіння — крилатки в'яза чи клена, мисочок жолудя, травинок і пластиліну. Виготовлення за усним описом жука із шкаралупи жолудя чи лісового горіха, мисочки жолудя, пластиліну, дроту і травинок. Складання за зразком сюжетної картинки з засушеного листя “Відліт птахів”, “Букет”. Самостійне виготовлення за уявою фігури собаки, птаха із реп'яхів. Виготовлення виробів за задумом із різних матеріалів (після екскурсії, читання книги). <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з природними матеріалами. Властивості матеріалів, які використовуються під час роботи. Інструменти, що використовуються під час роботи: шило, ножиці, пензлики. Клеючі речовини: ПВА, казеїновий клей. Використання і призначення додаткових матеріалів у поєднанні з природними (папір, обрізки</p>	<p>раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон); - сортує за допомогою вчителя природні матеріали за розміром та призначенням; - поєднує у виробі природні матеріали та папір; - поєднує природні матеріали та пластилін; - прикріплює засушене листя і квіти на підкладку смужками паперу, намазує листя, чашечки квітів клеєм і наклеює їх на підкладку за допомогою вчителя; - має початкові знання про основні види природних матеріалів; - має елементарні знання про властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи; - має початкові знання про матеріали, що використовуються для скріплення деталей: казеїновий клей, пластилін, палички, дріт, нитки і ін;</p>	<p>операцій. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Розвиток активного словника (назви матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток мовлення. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини.</p>
--	---	--	---

4	20	<p>шкіри, поролон, дріт і т. д.). Прийоми з'єднання деталей з допомогою пластиліну, клею, паличок, дроту. Раціональне використання матеріалів. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з природним матеріалом.</p> <p><u>Трудові операції:</u> З'єднання деталей з допомогою пластиліну, клею, паличок, дроту. Компонування різних деталей за допомогою клею, дроту, ниток.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Вивчення різних типів (бавовняні, шовкові, шерстяні, льняні та ін) та видів (полотно, парусина, мішковина, шерсть, льняне полотно, сатин, шовк) тканин. Плетіння кісок, плетіння з трьох кісок пояса з китичками на кінцях. Сукання шнурків із шпагату. Зав'язування шнурків бантиком і петлею.</p>	<p>- має елементарні відомості про властивості і застосування додаткових матеріалів (папір, обрізки шкіри, поролон, дріт, пластилін і ін.). - користується та називає інструменти, що використовуються у роботі;</p> <p>- з'єднує та закріплює деталі на підставці за допомогою вчителя; - складати найпростіші композиції із листя і квітів за інструкцією вчителя.</p> <p>Учень: - організовує робоче місце для роботи з текстильними матеріалами за допомогою вчителя; - має елементарні поняття про нитки, тасьму, шпагат, гудзики; - вміє сортувати нитки за кольором, призначенням, товщиною за інструкцією вчителя; - вміє відривати чи відрізати</p>	<p>Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук.</p> <p>Розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом. Розвиток позитивних емоцій. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття,</p>
---	----	---	---	--

	<p>Виготовлення скакалок. Виготовлення мішечка з клейонки для лічильних паличок. Виготовлення закладки для книги, оформлення кінців закладки китицями. Виготовлення гольника за складеною викройкою із декількох складених разом кусочків різноколірної тканини, прошиваючи по краях зметувальним стібком. Пришивання гудзиків з двома отворами — повторення прийомів шиття, голка “вгору — вниз”. Пришивання прямими стібками вішалки із тасьми до рушника. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з текстильними матеріалами. Відомості про роль тканин в побуті людини і їх різноманітне використання. Структура тканин (поперечно-повздовжнє переплетіння ниток). Лице і виворіт тканин. Види ручних стібків. Нитки, тканини, їх властивості і призначення. Інструменти, що використовуються</p>	<p>потрібну довжину нитки для виробу; - вміє пришивати гудзик; - вміє виготовляти стилізовані фігурки та китиці з пучків ниток; - вміє розрізняти основні види тканин на дотик; - складати колекції тканин; - дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог під час роботи.</p> <p>- властивості та види ниток, тасьми, шпагату; - має елементарні поняття про види тканин та їх призначення; - має початкові знання про властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка. Мають різне пофарбування. Лицеві та зворотні сторони тканин. - відбирає і називає інструменти</p>	<p>сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток коментуючого мовлення. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	---	--

	<p>під час роботи з текстильними матеріалами.</p> <p>Прийоми розкрою матеріалу за викройкою, раціональне використання матеріалу.</p> <p>Прийоми пришивання вішалки і зшивання бокових зрізів прямими стібками.</p> <p>Приєм закріплення нитки в тканині перед початком шиття.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з текстильними матеріалами.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Звивання шнура.</p> <p>Плетіння кіски.</p> <p>Роз'єднання ниток тканини.</p> <p>Розрізнення шляхом дотику вафельного малюнка і білизняної бязьової тканини.</p> <p>Виконання прямого стібка на смужці паперу в клітинку, вафельній тканині.</p> <p>Зшивання бокових зрізів мішечка за готовим проколом прямим стібком.</p> <p>Вправи на втягування нитки в голку.</p> <p>Закріплення нитки в тканині перед початком шиття.</p>	<p>для роботи з текстильними матеріалами та їх призначення: ножиці, наперсток, шпильки, голки (короткі і довгі, товсті і тонкі), збереження голок (гольник, подушечка для голок);</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає і називає види гудзиків; - знає і називає деякі ручні стібки; - називає безпечні прийоми роботи за запитаннями вчителя; <ul style="list-style-type: none"> - вміє користуватися інструментами; - вміє звивати шнур за допомогою вчителя; - володіє навичками плетіння кіски. - виконує стібок “вгору-вниз”; - володіє навичкою закріплення нитки на початку та в кінці строчки; - відбирає на дотик та наклеює тканини на картон. 	<p>Розвиток моторики: загальної; м'язової (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
--	--	--	---

5	22	<p>Робота з конструктором. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ігри з технічними і механізованими іграшками. Збирання з деталей дерев'яних конструкторів найпростіших іграшок (іграшкових меблів, будиночків та ін.). Різні іграшкові будівлі з дерев'яного конструктора. Ознайомлення з прийомами з'єднання і кріплення деталей (без застосування інструментів). Різні види мозаїчних малюнків. Різні вироби з конструктору: машина, будинок. Виготовлення із деталей металічних конструкторів нескладних технічних іграшок (візків, вагонів, млинів, підйомних кранів, вітряного млина та ін.) за зразками і словесною інструкцією вчителя. Самостійне виготовлення іграшок і конструкцій із деталей конструкторського набору по металу. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при</p>	<p>Учень: - має елементарні поняття про основні геометричні форми що викладаються з мозаїки. - знає і називає правила проведення дидактичних ігор; - вміє співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються; - виконує деякі вироби за власною уявою;</p> <p>- знає види конструкторів;</p>	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Розвиток емоційного відгуку на основі фізичної активності.</p> <p>Розвиток активного словника</p>
---	----	---	---	--

	<p>роботі з різними видами конструкторських наборів. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли).</p> <p>Деталі конструктора.</p> <p>Види з'єднання деталей конструктора.</p> <p>Робота з різними видами конструктору.</p> <p>Елементарні відомості про професію слюсаря.</p> <p>Елементарні відомості про технологічні особливості конструкцій з металу — деталі з'єднують гвинтами і гайками.</p> <p>Інструменти, що застосовуються при складанні, ключ, викрутка.</p> <p>Підбір деталей для виконання роботи.</p> <p>Прийоми роботи гайковим ключем і викруткою.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструкторських наборів.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Складання мозаїки.</p> <p>Складання пазлів.</p> <p>Складання кубиків.</p>	<p>- називає основних деталей різних конструкторів;</p> <p>- має елементарні уявлення про рухомі і нерухомі сполучення цих деталей;</p> <p>- організовує робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор за допомогою вчителя;</p> <p>- має початкові знання про професію слюсаря;</p> <p>має елементарні поняття про технологічні особливості конструкцій з металу — деталі з'єднують гвинтами і гайками;</p> <p>- називає та відбирає інструменти, що застосовуються при складанні виробів, ключ, викрутка;</p> <p>- володіє прийомами роботи гайковим ключем і викруткою.</p> <p>- володіє прийомами з'єднання деталей конструктора;</p> <p>- відбирає для виробу потрібні</p>	<p>(назви деталей, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p>
--	---	--	---

6	6	<p>Складання розкладних іграшок. Складання різних виробів з конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою. Вправлення у прийомах роботи гайковим ключем і викруткою.</p> <p>Робота з деревиною. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виконання вправи: зламати тонку скіпку. Зняти фаску наждачним папером. Виготовлення підставки квадратної і прямокутної форми для виробів із природних матеріалів і макетів, що виготовляються в молодших класах (з готових заготовок з зачищенням наждаком). Виготовити палички для прапорців, кімнатних рослин, для роботи з природними матеріалами (з готових заготовок з зачищенням наждаком). Робота з конструкторським набором по дереву. Самостійне складання за задумом із деталей конструктора простих іграшок і будівельних конструкцій. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця,</p>	<p>деталі; - вміє складати виріб за зразком та власною уявою.</p> <p>Учень: - має початкові знання про властивості деревини; - володіє прийомами складання виробів; - називає інструменти, що використовуються під час виконання робіт; - раціонально використовувати матеріал; - вміє аналізувати виріб за запитаннями вчителя; - за запитаннями вчителя відповісти, що з чого зроблене; - дати оцінку своєму виробу, вказати недоліки та позитивні сторони свого виробу; - колективно виконувати роботу; - має початкові знання про</p>	<p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності на основі передчуття кінцевого результату. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Виховання наполегливості здатності до вольового зусилля;</p> <p>Розвиток активного словника</p>
---	---	--	--	--

	<p>безпечні засоби роботи і дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з деревом.</p> <p>Елементарні відомості про призначення і використання деревини.</p> <p>Властивості деревини: ламається, гнеться, ріжеться, розколюється вздовж волокон.</p> <p>Прийоми зачищення деревини наждачним папером.</p> <p>Елементарні поняття про види матеріалів із деревини: дошка, брусок, рейка, клеєна фанера.</p> <p>Технологічні особливості виробів із деревини — деталі з'єднують цвяхами і клеєм.</p> <p>Елементарні відомості про професію столяра.</p> <p>Технологічні особливості виробів із деревини.</p> <p>Інструменти, що використовуються під час роботи.</p> <p>Безпечні прийоми роботи і санітарно-гігієнічні вимоги під час роботи з деревиною.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Ламання скіпок.</p> <p>Зачищення деревини наждачним папером.</p>	<p>призначення і використання деревини;</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні уявлення про властивості деревини: ламається, гнеться, ріжеться, розколюється вздовж волокон. має елементарні знання про види матеріалів із деревини: дошка, брусок, рейка, клеєна фанера; - має початкові знання про технологічні особливості виробів із деревини — деталі з'єднують цвяхами і клеєм. - пізнає і називає основні геометричні форми; - розміщує матеріал і інструменти на робочому місці; - має елементарне уявлення про професію столяра; - називає інструменти, що використовуються під час роботи; <p>- застосовує в роботі інструменти для зачищення виробів і обробки деталей фігури;</p>	<p>(назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю.</p>
--	---	--	--

		Підбір необхідних деталей. Оздоблення виробів.	- відбирає необхідні деталі та інструменти.	Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).
--	--	---	---	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- самостійно аналізує зразок виробу;
- самостійно порівнює зразок із натуральним об'єктом, чучелом, іграшкою;
- складає план роботи самостійно і за даними вчителем запитаннями;
- підбирає матеріали та інструменти для роботи спочатку з допомогою вчителя, а потім самостійно;
- виконує вироби з допомогою вчителя і самостійно;
- дотримується плану при виконанні виробу;
- звітує про етапи виготовлення;
- звітує про технологію виготовлення окремих частин виробу за запитаннями учителя, використовує у власному мовленні технічні терміни;
- аналізує виріб свій і товариша;
- орієнтується у просторі під час виконання площинних і об'ємних робіт, правильно розміщує деталі, дотримується пропорцій;
- використовує в мові слова, що означають просторові ознаки предметів і просторові відношення предметів;

4 клас

(140 годин на рік, по 4 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	36	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ліплення з пластиліну геометричних фігур (круг, квадрат, прямокутник, трикутник). Складання орнаменту з готових геометричних фігур. Нанесення стеком геометричного узору на смужках з орнаментом. Формування на площині прямокутних геометричних тіл — куб, паралелепіпед: (кубик великий, кубик маленький; брусок високий, брусок низький). Складання з виліплених деталей башти, будинку машини. Складання композиції “Будинок з подвір’ям”. Ліплення за зразком або з натури</p>	<p>Учень: - вміє організовувати робоче місце під час виконання робіт з ліплення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог за допомогою вчителя; - має уявлення про призначення глини: виготовлення іграшок, посуду; - має елементарні знання про пластичні властивості глини і пластиліну; - називає основні інструменти їх призначення. - складає композиції за допомогою вчителя;</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам’яті. Розвиток мисленнєвих операцій. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>

	<p>(іграшки) стилізованих фігур тварин (кішка і білка). Ліплення з натури (іграшки) — ведмедик, заєць, лисиця. Ліплення за уявою вільних композицій “Колобок і лисиця”, “Маша і ведмідь”, “Колобок і заєць”.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном. Способи та прийоми обстежувальних дій. Застосування глини в побуті та народному господарстві. Оздоблювальні роботи на виробах з глини — нанесення орнаменту стеком, зафарбовування, розпис. Пропорції ліпних фігур пташок і тварин. Прийоми обробки виробу кольоровим пластиліном. Фарбування виробів з глини гуашевими фарбами. Прийоми розчленування форми зображення на геометричні форми та знаходження пропорцій у виробі. Прийоми ліплення елементів макета по каркасу із сірників і тонкого дроту.</p>	<p>- володіє прийомами роботи з пластичними матеріалами: розкачування в долонях і на підкладній дошці (стовпчики), скочування колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлення на поверхні кулі (яблуко), скочування колоподібними рухами кулі та розкочування в долонях до овальної форми (огірок), витягування одного кінця стовпчика (морква), боковини кулі (груша);</p> <p>- має початкові знання про способи підготовки пластичного матеріалу до роботи;</p> <p>- знає і називає кольори глини — сіра, червона, жовта, пластиліну — червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий;</p>	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток мовлення. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	--	--	--

2	32	<p>Пластичне і кольорове розв'язання завдання. Прийоми з'єднання деталей способом примазування. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном. <u>Трудові операції:</u> Прийоми ліплення стилізованого посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями. Обстеження предметів пальчиками по контуру та визначення головного і другорядного у виробі. Визначення пропорційного співвідношення та просторового положення деталей на макеті. Нанесення узору стеком. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування. Закріплення деталей макета на підставці способом примазування.</p> <p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Вправи на різання по розмічених кривих лініях. Вирізування за контурним рельєфним малюнком геометричних фігур овочів,</p>	<p>- вміє відщипувати, відривати, відрізати приблизно потрібну кількість матеріалу за допомогою вчителя; - вміє ліпити посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями; - вміє наносити прості узори стеком; - вміє з'єднувати окремі елементи виробу.</p> <p>Учень: - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - розуміє необхідність догляду та ремонту книг;</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми. Поповнення словникового запасу новими словами. Розвиток предметної</p>
---	----	---	---	--

	<p>фруктів, тварин, наклеювання вирізаних зображень на картки. Вирізування виробів з паперу і картону; фігурки звірів, птахів, виготовлення ілюстрацій для казок і оповідань за допомогою аплікації. Різання смужки паперу в довжину поперемінно з обох боків, не дорізаючи до краю – гірлянда “змійка”.</p> <p>Виготовлення з картону різних предметів для прикрашення шкільної ялинки.</p> <p>Виготовлення з пап'є-маше різних предметів (коробок, плодів, овочів, грибів), за готовою формою.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу кубу.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу будиночку.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу книжкової картотеки.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу коробки для колекції.</p> <p>Виготовлення книжки-саморобки.</p> <p>Виготовлення альбому.</p> <p>Робота по ремонту підручників.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з папером та картоном.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має елементарні уявлення про основні геометричні форми що виготовляються; - вміє за допомогою вчителя пояснити послідовність виконання роботи; - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір та картон за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; - вирізує гірлянду “змійка”; - виконує елементарний ремонт книг; <p>- має елементарні поняття про призначення деяких сортів паперу</p>	<p>співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Формування в учнів основ навчальної діяльності.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленнєвих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів</p>
--	---	---	---

	<p>Обклеювання картону кольоровим папером з обох сторін. Розмічання паперу і картону за шаблонами. Різання паперу і картону по лініях розмічення, прикрашення виробів з картону аплікаціями. Прийоми змащування клеєм паперу по всій поверхні під час обклеювання картону. Прийоми склеювання іграшки із зігнутих під прямим кутом контурів виробів. Прийоми виготовлення предметів з паперу шляхом обклеювання шаблонів зовні в декілька шарів. Прийоми зняття паперових виробів з форм шляхом розрізу. Прийоми ґрунтовки виробів і просочування їх водотривкими сполуками. Інструменти і пристосування. Елементарні відомості про об'ємні вироби призматичної форми (коробки, куб). Складові частини книги: зошит та його нумерація, кришка, обкладинка, корінець, форзац. Прийоми наклеювання на корінець паперу і коленкору.</p>	<p>та картону; - має початкові знання про властивості паперу та картону; - має уявлення про основні кольори — білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - називає інструменти: ніж, ножиці, олівець, витискач, гладилка; - має початкові знання правил безпеки під час роботи різальними інструментами; - володіє поняттям про багатодетальні вироби; - має початкові знання про послідовність виконання виробів із пап'є-маше; - вміє розрізняти папір за товщиною; - вміє тримати інструмент; - має початкові знання про професію картонажника-палітурника; - має початкові знання про властивості та призначення палітурних матеріалів — коленкор, ледерин, тасьма; - має елементарне уявлення про складові частини книги: зошит та його нумерація, кришка,</p>	<p>їх властивості). Розвиток пізнавальної активності. Розвиток мовлення. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	--	--

3	20	<p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером та картоном. <u>Трудові операції:</u> Вирізання розгортки з картону ножицями і ножем. Згинання і збирання виробу. Обклеювання шаблону папером. Оздоблення виробу розфарбовуванням, аплікацією, обклеюванням кольоровим папером. Обклеювання корінця папером і коленкором. Підклеювання ушкоджених аркушів.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Розкроювання тканини за допомогою викройки у формі квадрату чи прямокутника. Складання колекцій, зразків текстильних тканин і хімічних волокон з розподілом за призначенням. Ознайомлення з косим обметувальним швом, ручною строчкою. Дрібний ремонт одягу (пришивання</p>	<p>обкладинка, корінець, форзац; - знає клеючі речовини (клейстер, клей промислового виробництва). - розмічає папір і картон за допомогою вчителя; - вміє перегинати, складати, вирізувати, проколювати, склеювати і зшивати; - вміє ремонтувати окремі елементи книги; - вміє наклеювати кусочки паперу на об'ємний шаблон;</p> <p>Учень: - організовує робоче місце для роботи з текстильними матеріалами за допомогою вчителя; - має елементарні поняття про нитки, тасьму, шпагат, гудзики; - вміє відривати чи відрізати потрібну довжину нитки для виробу; - вміє пришивати латку, вішалку,</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленнєвих операцій. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>
---	----	---	---	---

	<p>латки, вішалки, гудзика). М'які іграшки (зайчик, ведмідь, ослик і ін.). Мішечок для насіння. Носова хустинка. Серветка. Рушник. Лялькова постільна білизна. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з текстильними матеріалами. Матеріали, що використовуються для одягу: тканини, трикотаж, вата та ін. Тканини для плаття, білизни, верхнього одягу. Початкові відомості про тканини з хімічних волокон. Прийоми розкрою тканини. Стібки (ручна строчка, обметувальний), їх призначення і виконання. Послідовність обробки зрізів (шов упідгин з закритим і відкритим зрізами). Прийоми пришивання латки. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з текстильними матеріалами. <u>Трудові операції:</u></p>	<p>гудзик; - має уявлення про одяг та його призначення; - вміє розрізняти основні види тканин на дотик; - дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог під час роботи.</p> <p>- має елементарні поняття про види тканин та їх призначення; - має початкові знання про властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка. Мають різне пофарбування. Лицеві та зворотні сторони тканин. - відбирає і називає інструменти для роботи з текстильними матеріалами та їх призначення: ножиці, наперсток, шпильки, голки (короткі і довгі, товсті і тонкі), збереження голок (гольник, подушечка для голок); - знає і називає деякі ручні стібки; - називає безпечні прийоми роботи за запитаннями вчителя;</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Розвиток активного словника (назви матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	--	--

4	22	<p>Впізнання з допомогою дотику різних видів тканин. Визначення лицьової сторони тканини по фактурі поверхні. Розкрюювання тканини. Планування роботи. Закріплення уміння користуватися швейними голками, ножицями, наперстком. Обробка зрізів підгинанням тканини два. З'єднання деталей виробу стібками, "ручна строчка" з обробкою зрізів петельними стібками. Закріплення нитки без вузла. Пришивання гудзика, латки, виготовлення та пришивання вішалки.</p> <p>Робота з конструктором та металом. <i>Об'єкти виготовлення:</i> Знання про роль конструювання і моделювання у виробництві. Збирання моделей машин із деталей металічного конструктору (млин, піднімальний блок). Вибір матеріалів для виготовлення моделі: складання плану роботи, виконання необхідних операцій для</p>	<p>- вміє користуватися інструментами; - вміє звивати шнур за допомогою вчителя; - володіє навичками плетіння кіски. - виконує стібок "вгору-вниз"; - володіє навичкою закріплення нитки на початку та в кінці строчки; - відбирає на дотик та наклеює тканини на картон.</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про основні геометричні форми; - має початкові знання про застосування металу у народному господарстві; - назви та призначення основних вузлів та складових частин машин</p>	<p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук.</p> <p>Розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом. Розвиток позитивних емоцій. Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів.</p>
---	----	--	---	--

	<p>виготовлення моделей. Збирання моделей за задумом учнів. Ознайомлення з робочими інструментами і приладдям для роботи з дротом (молотком, плоскогубцями, гострозубцями, ручними лещатами, киянками). Виготовлення виробів з дроту: сачок для акваріума, підставка для квітів, гачок для підвішування іграшок на ялинку, геометричні фігури (квадрат, трикутник, зірка і т. д.). <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з різними видами конструкторських наборів. Ознайомлення з основним робочим приладдям, які є в наборі “Металічний конструктор”: гайковий ключ, викрутка. Ознайомлення з деталями: планки, пластини, косинці, скоби з різною кількістю отворів; стержні з різними діаметрами; ручки, шків, гвинти, гайки, шайби, шипи, втулки. Прийоми роботи гайковим ключем і викруткою.</p>	<p>і механізмів; - аналізувати зразок за допомогою вчителя; - відбирати потрібну кількість деталей; - знає і називає правила проведення дидактичних ігор; - вміє співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються; - виконує деякі вироби за власною уявою; - знає види конструкторів; - називає основні деталі різних конструкторів; - має елементарні уявлення про рухомі і нерухомі сполучення цих деталей; - організовує робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор за допомогою вчителя; - має початкові знання про професію слюсаря; має елементарні поняття про технологічні особливості конструкцій з металу — деталі</p>	<p>Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток коментуючого мовлення. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	--	--	---

	<p>Аналіз зразка і відбору відповідних деталей за їх кількістю. Послідовність монтажу зразка з деталей. Основні деталі і вузли (складові частини) машини — корпус, двигун, робочий орган, передаточний механізм. Інструменти і пристосування: ключ, викрутка, молоток, плоскогубці, кусачки, ручні лещата, киянка. Правила й прийоми роботи з ними. Властивості мідного й алюмінієвого дроту: міцність і теплопровідність. Способи зрощування дроту. <u>Трудові операції:</u> Збирання моделей машин за зразком з внесенням змін у конструкцію окремих моментів (за власним задумом). Іспит моделі. Розбирання моделі, сортування, укладання деталей на місце і прибирання після збирання. Відмірювання довжини заготовки згідно креслення. Відкушування кусачками, згинання плоскогубцями і за допомогою спеціальних пристосувань. Обробка виробу наждачним папером та наступне фарбування.</p>	<p>з'єднують гвинтами і гайками; - знає види та властивості дроту; - знає прийоми роботи з дротом (вирівнювання, розмічання, відрізування, згинання, з'єднання); - називає та відбирає інструменти, що застосовуються в роботі: ключ, викрутка, молоток, плоскогубці, кусачки, ручні лещата, киянка; - володіє прийомами роботи гайковим ключем і викруткою; - володіє прийомами з'єднання деталей конструктора; - відбирає для виробу потрібні деталі; - вміє складати виріб за зразком та власною уявою. - володіє прийомами роботи з дротом (вирівнювати, розмічати, згинати, кусати, з'єднувати); - послідовність роботи з дротом (відмірювання довжини заготовки відкушування кусачками, згинання плоскогубцями і за допомогою спеціальних</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	--	--	--

5	30	<p>Робота з природними матеріалами та деревиною. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення за зразком кораблика з шкаралупи волоського горіха з парусом із стружки, паперу або листя дерев. Виготовлення за зразком сови з шишки ялини, паперових, поролонових або шкіряних деталей і плісок жолудів (очі). Виготовлення за уявою фігурки барана із початків кукурудзи, моркви, огірків, качанів, паличок і дроту. Робота з сучками і корчами. Знаходження в сучках і коріннях подібності до різних образів. Обробка і доповнення невеликими деталями для виявлення образу. Виконання вправи: забити цвях у деревину м'якої породи. Виготовити із обрізків деревини лялькові меблі, застосовуючи прийом з'єднання деталей цвяхом (стіл, стілець, диван, візок, вагончик, кораблик). Виготовлення з дерева і фанери</p>	<p>пристосувать);</p> <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає природні матеріали і чому їх так називають; - має елементарні уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм; - вміє збирати та зберігати природні матеріали; - знає про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон); - сортує за інструкцією вчителя природні матеріали за розміром та призначенням; - має початкові знання про властивості деревини; - володіє прийомами складання виробів; - називає інструменти, що використовуються під час виконання робіт; - раціонально використовувати матеріал; 	<p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Розвиток емоційного відгуку на основі фізичної активності.</p>
---	----	---	--	--

	<p>лічильних паличок, паличок для підтримування стебла з готових заготовок.</p> <p>Виготовлення підставки для зберігання глини з готових заготовок.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Властивості природних матеріалів. Елементарні відомості про практичне застосування деревини і фанери.</p> <p>Переваги (легше обробляється, не розколюється менше розсихається) і недоліки фанери в порівнянні з деревиною (псується від вологи).</p> <p>Форми деталей: прямокутна і криволінійна.</p> <p>Порядок обробки та оздоблення виробу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє аналізувати виріб за запитаннями вчителя; - дати оцінку своєму виробу, вказати недоліки та позитивні сторони свого виробу; - колективно виконувати роботу; - має початкові знання про основні види природних матеріалів; - має елементарні знання про властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи; - основні властивості деревини та фанери; - має початкові знання про призначення і використання деревини та фанери; - має елементарні уявлення про властивості деревини: ламається, гнеться, ріжеться, розколюється вздовж волокон. - має елементарні знання про види матеріалів із деревини: дошка, брусок, рейка, клеєна фанера; - має початкові знання про технологічні особливості виробів із деревини — деталі з'єднують цвяхами і клеєм. 	<p>Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	---	---

	<p><u>Трудові операції:</u> Практичне ознайомлення з деякими властивостям і способами обробки деревини і фанери. Вправи на забивання цвяхів молотком. Виготовлення виробів з однорідних або різних матеріалів на основі раніше отриманих знань і умінь. Визначення найбільш раціональної форми організації праці (індивідуальна, групова за принципом розподілу праці та ін.).</p>	<p>- володіє елементарними навичками обробки деревини та фанери; - вміє вибирати необхідні матеріали та інструменти для виробу; - з'єднує та закріплює деталі на підставці за допомогою вчителя; - скласти найпростіші композиції із листя і квітів за інструкцією вчителя.</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; м'язової (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	--	--	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- називає правила роботи ручними інструментами які застосовуються при виготовленні об'ємних виробів з картону, фанери деревини і дроту;
- називає основні частини машин, послідовність зборки об'ємних виробів;
- складає разом з вчителем план виготовлення окремих виробів, визначати найбільш раціональні способи розкрою матеріалу, прийоми з'єднання деталей між собою;
- обробляє вироби та їх деталі за допомогою ручних інструментів та пристосувань.
- планує роботу за допомогою вчителя: визначати розміри предметів, вибирати необхідний матеріал, робочі та вимірювальні інструменти;

- визначає послідовність виготовлення виробів за запитаннями вчителя.
- виконує роботу в зазначений час;
- визначає кількість витраченого часу, оцінює якість виробу за допомогою вчителя;
- економно витрачає матеріали;
- дбайливо ставитися до обладнання, інструментів.